

CUVÂNT ÎNAINTE

Dintre argumentele care au motivat inițierea și lansarea prezentei teze de doctorat, patru au înclinat balanța în mod hotărâtor.

În primul rând, știam că bazinul hidrografic al râului Cârčinov reprezintă un exemplu tipic de bazin torențializat prin despădurire, fapt sugerat de însăși denumirea atribuită acestui râu („Cârčinov” = cuvânt de origine slavă, care semnifică defrișare/despădurire).

În al doilea rând, din primele discuții purtate în anul 2006 cu viitorul doctorand (pe atunci student) am aflat că acesta este născut și își are domiciliul stabil în localitatea Valea Mare, din partea superioară – în principal forestieră – a bazinului acestui râu. Referindu-ne la inundația catastrofală care s-a produs aici în anul 1979, mi-a mărturisit că a fost, el însuși, martor ocular al mai multor manifestări ale torențialității râului Cârčinov petrecute în ultimii zece ani, ca efect al celor mai recente defrișări. De aici, s-a născut interesul pentru a-și elabora proiectul de diplomă la disciplina de Corectare a torenților și de a susține, în acest răstimp, o comunicare la sesiunea cercurilor științifice studentești, legată de „torențialitatea bazinului hidrografic al râului Cârčinov”.

În al treilea rând, fiindcă era originar chiar din spațiul în care urma a fi localizată teza de doctorat, știam că doctorandul poate beneficia de o serie de facilități în legătură cu organizarea experimentelor în bazin, cu supravegherea aparaturii ce urma a se instala și cu asigurarea unui minim de ajutor local în etapa de realizare a observațiilor, a măsurătorilor și de colectare a datelor din teren.

În sfârșit, a contat și un al patrulea argument: opțiunea profesională a viitorului autor al tezei de doctorat, aceea de a se specializa în domeniul amenajării bazinelor hidrografice torențiale și de a activa, după absolvirea facultății, în domeniul proiectării la ICAS – filiala din Brașov, unde a funcționat până în momentul înscrierii la doctorat.

Pornind împreună pe acest drum (1 octombrie 2008), am apreciat că viitoarea teză de doctorat – prin pronunțatul ei caracter aplicativ – se poate transforma într-un ghid de bună practică, privitor la prevenirea și combaterea viiturilor torențiale și a inundațiilor provocate de acestea într-o zonă a țării care este cunoscută și recunoscută pentru trecutele (dar și actualele) presiuni antropice asupra pădurilor.

Dacă la început luasem în calcul un spectru larg de probleme (circa 10), precum și posibilitatea de a lua în cercetare întregul bazin de recepție a râului Cârčinov (19 600 ha), în final, pentru a ne putea înscrie în bugetul de timp efectiv alocat cercetărilor (doar doi ani), am decis să restrângem aria de studiu și să ne limităm doar la bazinul superior al râului Cârčinov (unde este, de altfel, concentrat fondul forestier). Așa se face că, începând din etapa elaborării proiectului programului de cercetare științifică, problematica tezei a fost focalizată în următoarele direcții:

- Comportarea și efectele lucrărilor de amenajare a rețelei hidrografice torențiale din bazinul superior al râului Cârčinov;
- Clasificarea hidrologică a terenurilor din bazinul superior al râului Cârčinov, și
- Cercetări hidrologice experimentale în terenuri forestiere și neforestiere din bazinul superior al râului Cârčinov.

La o primă vedere, cele trei obiective nu par a fi suficient de armonizate în plan tematic. Este însă o falsă aparență, căci dacă le considerăm nu separat ci în raport cu acel tot pe care îl alcătuiesc, constatăm că ele se articulează, convergând către unul și același țel: lărgirea fundamentelor științifice ale acțiunii de amenajare a torenților din bazinul superior al râului Cârčinov.

Într-adevăr, pentru că în condițiile fizico-geografice ale teritoriului studiat, histerezisul hidrologic este marcant, intervențiile pe rețeaua hidrografică sunt necesare, dar nu și suficiente pentru a restabili echilibrul hidrologic la scară de bazin. De aceea, elaborarea și aplicarea viitoarelor proiecte de amenajare a torenților, alături de monitoringul întregului sistem de lucrări, reclamă o aprofundare a cunoștințelor referitoare atât la potențialul hidrologic al terenurilor de pe versanți, cât și la comportarea și efectele lucrărilor executate pe rețea.

Nu în ultimul rând, pornind de la cerința accentuării laturii preventive a viitoarelor amenajări, i-am sugerat autorului să recurgă și la cercetări hidrologice pe baze experimentale, singurele capabile să fundamenteze măsurile de potențare a rolului hidrologic al pădurilor care încă se mai păstrează pe acest teritoriu, astfel încât consecințele unor evenimente hidrologice excepționale – așa cum au fost viiturile și inundațiile din 1979 și 2005 – să fie evitate sau cel puțin diminuate.

Este pentru prima dată când, în aria forestieră din bazinul superior al râului Cârčinov, se organizează cercetări hidrologice pe temeuri experimentale, recurgându-se la măsurători asupra precipitațiilor căzute în interiorul și în afara pădurii, asupra precipitațiilor reținute la nivelul coronamentului și asupra scurgerii superficiale la nivelul versanților.

Dar, dacă inițierea și organizarea acestor cercetări reprezintă, fără nici o îndoială, meritul principal al prezentei teze de doctorat, acest merit poate rămâne doar ca un experiment singular dacă, prin colaborarea viitoare dintre ICAS (filiala din Brașov) și Facultatea de Silvicultură și Exploatare din Brașov, nu se va reuși constituirea unei echipe și crearea unui cadru organizat adecvat, care să asigure continuarea și dezvoltarea pe termen lung a acestor cercetări.

22 iunie 2011

Prof. univ. dr. ing. Ioan Clinciu,
Membru corespondent al ASAS

